

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN HİZMETİÇİ EĞİTİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMESİ

Pervin AVŞAR*

Özet

Bu çalışma resmi ve özel ortaöğretim ve ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin, kendilerine yönelik hizmet içi eğitim programlarını değerlendirilmesine yöneliktir. Tarama modelinde olan bu çalışmanın evreni Ankara'daki resmi ve özel ortaöğretim ve ilköğretim okullarında görev yapan 1100 beden eğitimi öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışmanın örnekleminde 77'si kadın 110'u erkek olmak üzere 187 beden eğitimi öğretmeni yer almıştır. Örneklem gurubuna 2 bölümden oluşan anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında frekans ve yüzde dağılımlarına bakılarak çözümlenmiştir. Çıkan sonuçlara göre; hizmet içi eğitim uygulamalarına beden eğitimi öğretmenlerinin 1- gönüllü katılımı, 2- programların süresi, 3- uygulama yerinin koşulları ve eğitim donanımının uygunluğu, 4- programda görev alan öğretim görevlilerinin alan yeterlilikleri ve yetişkin eğitimi yeterlilikleri bakımından yetersiz görülmektedir. Ayrıca hizmet içi eğitim programlarında başarı ve program değerlendirmesi bakımından yetersizlikler olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmenlerine yönelik olarak düzenlenen hizmet içi eğitim programlarında beden eğitimi öğretmenlerinin gereksinim ve beklentilerini karşılama düzeyi bakımından yetersizlikler olduğu gözlenmektedir.

Anahtar Sözcükler:

Beden eğitimi, öğretmen, hizmet içi eğitim, değerlendirme

Giriş

Yaşamın her alanında değişim sürekli olduğuna göre, öğretmen eğitimine de mesleki yaşantı boyunca devam etmesi gereken bir süreç olarak bakılmalıdır (Bağcı ve Şimşek, 2000). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yollarından birisi ve belki de en önemlisi, yaşam boyu öğrenme sürecinin bir parçası olan hizmetin içinde eğitimidir. Her an yenilenmeye ve değişmeye açık bir mesleğe sahip olan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenenler olmasında hizmet içi eğitim programlarının önemli bir yeri vardır.

Hızla gelişen teknoloji ile yeni bilgi ve iletişimin etkili olarak kullanabilmesi için öğretmenin güçlü, sürekli, planlı bir hizmet içi eğitim faaliyeti içinde olmasının gerekliliği günümüzde daha da artmıştır (Cordan, 1998).

Demirhan'a (2002) göre sisteme giren bir öğretmen için yüksek öğretim kuru-

* Ayrancı Anadolu Lisesi Beden Eğitimi Öğretmeni

munda kazanılan nitelikler yeterli olmamakta, süreç içerisinde sürekli gelişme beklenmektedir. Bu nedenle, meslek yaşamı boyunca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından devamlı bir değerlendirmeye tabi tutulması gerekir. Zaten öğretmen olmanın ve niteliği yükseltmenin gereği ve yolu da bu olmalıdır.

Beden eğitimi ve spor, kapsamı çok geniş ve her geçen gün içerisine dâhil olan yeni spor dalları ve yenilenen bilgi ağlarıyla her an gelişebilen bir eğitim alanıdır. Aynı zamanda kültür aktarımı, kültürler arası etkileşim gibi işlevleri de içerisinde barındırır. Sporcular gerek ulusal müsabakalarda gerekse uluslararası müsabakalarda, buldukları yörenin ve kendi ülkelerinin kültürünü yansıtır. Sadece kültür aktarımı konusu için bile beden eğitimi dersi ve dolayısıyla beden eğitimi öğretmeni çok önemlidir. Dolayısıyla beden eğitimi öğretmenine verilecek hizmet içi eğitiminin de önemi büyüktür (Yoncalık, 2004).

Yapılandırmacı yaklaşımla oluşturulmuş Beden Eğitimi Öğretim Programına göre; beden eğitimi dersinin amacı, öğrencilerin yaşam boyu kullanacakları hareket becerileri ile fiziksel etkinliklere özgü bilgi, duygu ve toplumsal özellikleri kazanmaları ve sağlığı geliştirici etkinliklere yaşam boyu katılmalarıdır (MEB, 2007, s.11). Beden eğitimi dersi spora, elit sporculuğun alt yapısını yetiştirmek, kitle sporu oluşturmak ve genel eğitime katkılar sağlamak açısından önemlidir. Bu nedenle beden eğitimi ve spordan çıkarlar sağlamayı planlayan ülkeler, bu konularda büyük yatırımlar ve bilimsel araştırmalar yapmaktadırlar. Bütün dünyanın üzerinde çok fazla durduğu ve her açıdan öneminin farkına vardığı beden eğitimi ve spordan yeterince faydalanabilmek için, önemli bir kitleye ve yaş grubuna hitap eden beden eğitimi öğretmenlerinin bu gelişme ve değişimlerden haberdar edilmesi gerekmektedir (Karaküçük, 1989,s.5).

Karaküçük (1989) ve Bilge'nin (1989) beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesine yönelik olarak yaptığı bir araştırmanın, beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen hizmet içi eğitim programlarının türüne ve etkiliğine yönelik olduğu görülmektedir. Bu çalışmaya göre hizmet içi programlarının değerlendirilmesinin beden eğitimi öğretmenleri tarafından yapılmadığı gözlenmektedir. Bununla birlikte Bilge (1989)'ye göre Cumhuriyet dönemi boyunca beden eğitimi spor öğretmenleri için açılan hizmet içi kurslar Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulmasından sonra, sistimli olarak ele alındığı halde, kursların süresinin kısa olması ve verilen eğitimin çok yönlü oluşu istenen amacı gerçekleştirememiştir. Ayrıca, bu kurslara katılan beden eğitimi öğretmenleri için yaz ve kış tatili gibi telakki edilmesi de hizmet içi eğitim kurslarının amacını olumsuz yönde etkilemiştir Bu kurslar Milli Eğitim Bakanlığınca amaçlarının tersi yönünde bir uygulamayı başlattığı gerekçesiyle kaldırılmıştır. Diğer taraftan beden eğitimi öğretmenleri için düzenlenen hizmet içi eğitim programlarının değerlendirmesiyle ilgili yapılan bir araştırmada ise öğretmenlerin eğitim programları planlanmadan önce kendi görüşlerinin alınması ve ihtiyaçlarının belirlenmesini istedikleri görülmektedir (Avşar, 2006, s.126).

Amaç

1960 yılından bugüne kadar diğer dallarda olduğu gibi beden eğitimi dalında da öğretmenler çeşitli kurumlar tarafından hizmet içi eğitime tabi tutulmuşlar ve tutulmaktadır. Bu etkinliklerin etkililiğini anlamak için, çalışmaların değerlendirilmesi ve değerlendirme sonuçlarına göre eksikliklerin tespit edilmesi gerekir.

Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmet içi eğitim programlarını değerlendirmesidir.

Yöntem

Bu çalışmanın evrenini Ankara'daki resmi ve özel ortaöğretim ve ilköğretim okullarında görev yapan 1200 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Evren, 81 ilde görev yapan 16000 beden eğitimi öğretmeninden sadece Ankara'da görev yapan 1200 beden eğitimi öğretmeni esas alınarak belirlenmiştir. Çalışmaya, 77'si kadın, 110'u erkek olmak üzere 187 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Çalışma "tekil tarama" modelinde, nedir sorusuna yanıt arayan betimsel bir araştırmadır.

Örnekleme, tesadüfî eleman örnekleme tekniği ile seçilmiştir. Çalışmaya veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket geliştirilirken benzer araçlar incelenmiş, gerekli ve uygun bulunan bazı maddelere yer verilmiştir. Soruların yeterince açık olup olmadığının anlaşılması amacıyla anketin ön uygulaması yapılmıştır. Oluşturulan anket taslağının, araştırma amaçlarını gerçekleştirecek içerikte olup olmadığını anlamak ve yüz geçerliliğine bakmak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur.

Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anketin A bölümünde 20; B bölümünde; C bölümünde 14, D bölümünde 9, E bölümünde 5 madde sunulmuştur. Bu maddeler, var olan hizmet içi eğitim etkinliklerinin öğretmenlerin gereksinimlerini, beklentilerini karşılayıp karşılamadığına ilişkindir. Anket, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinlikleri hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan 8 bölümden oluşmuştur. Maddelerin çoğunda öğretmenlerin çekincelerini de rahatlıkla dile getirmelerini sağlayan beşli derecelendirme ölçeği, bazı maddelerde açık uçlu sorular kullanılmıştır.

Araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS 11,0 istatistik paket programı kullanılmış, frekans, yüzde ve aritmetik ortalama dağılımına bakılmıştır.

Bulgular ve Yorum

1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri

Aşağıda beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarına ilişkin görüşlerinin yer aldığı Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri

A)	N*	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		X	SS
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
6. Hizmet içi eğitim etkinliklerinde diğer meslektaşlarımızla tanışmak çok önemlidir.	184	1	,5	12	6,5	44	23,8	86	46,5	41	22,2	3,81	,90
8. Hizmet içi eğitim programları planlanırken ihtiyaçlarımıza ilişkin görüşlerimiz alınmaktadır.	179	58	32,2	62	34,4	35	19,4	19	10,6	5	2,8	2,15	1,09
15. Engelli öğrencilere karşı nasıl bir tutum ve öğretim yöntemi uygulayacağım verilmektedir.	137	44	32,1	43	31,4	32	23,4	16	11,7	2	1,5	2,18	1,06
16. Teknolojiyi derslerimde nasıl kullanmam gerektiği öğretilmektedir.	134	25	18,5	42	31,1	43	31,9	23	17	1	,7	2,48	1,02

* Her maddeye yanıt veren öğretmen sayısı değiştiğinde "N" de değişmektedir. Bazı maddeler hizmet içi eğitim programlarına daha önce katılmış olma durumunu gerektirdiğinden eğitim programlarına katılmamış öğretmenler bu maddelere yanıt vermemişlerdir. Buradan da öğretmenlerin anketi ciddiye aldıkları ve gerçekçi bir şekilde maddelere yanıt verdikleri anlaşılmaktadır.

Çıkan sonuçlara göre, öğretmenler A bölümündeki 20 maddeden 16'sına "kısmen" düzeyinde katılmaktadırlar. Bunlardan üçüne (8, 15 ve 16. maddeler) ise "hiç" ve "çok az" düzeyinde (%50 nin üzerinde) katıldıkları görülmektedir. Görüşülen öğretmenler, maddelerden yalnızca birisine (6. madde) "oldukça" ve "çok" düzeyinde (%68,7) katılmaktadırlar. Bu sonuçlar, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarında meslektaşlarıyla tanışmayı önemsedikleri ve katıldıkları programların bu beklentiyi karşılamakta başarılı olduğunu göstermektedir. Fakat, beden eğitimi öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitim programlarının çeşitli boyutlarının var olan durumunun, olması gereken duruma uyup uymadığını yoklayan diğer 19 maddeye katılım düzeyinin "kısmen" ve altında olması; "planlı ve kısıtlı" bir süreç olarak hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi ve uygulanmasına ilişkin köklü, ilkesel düzeyde yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir. Özellikle hizmet içi eğitim programları planlanırken öğretmenlerin görüşlerinin alınması, engelli öğrencilere ders içinde nasıl bir tutum takınılması gerektiği ve öğretim yöntemleri uygulanacağını bilmesi ve son olarak teknolojinin beden eğitimi derslerinde nasıl kullanılması gerektiği konusunda öğretmenlerin hizmet içi eğitim programlarını yetersiz bulduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, beden eğitimi öğretmenlerinin gereksinimlerinin ve beklentilerinin karşılanma düzeyi yetersizdir.

2. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Etkinliklerine Katılma Biçimlerine İlişkin Görüşleri

Aşağıda beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmet içi eğitim etkinliklerine katılma biçimlerine ilişkin görüşleri Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Etkinliklerine Katılma Biçimleri

B)	N*	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		- X	SS
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
2. Zümremdeki bütün öğretmenler hizmet içi eğitime çağırıldıklarında ben de zorunlu olarak katılıyorum.	170	49	28,3	42	24,3	39	22,5	28	16,2	11	6,4	2,41	1,28
4. Amirlerim hizmet içi eğitim etkinliklerine katılmamı teşvik ediyorlar.	174	54	30,9	42	24	37	21,1	28	16	12	6,9	2,40	1,29

Tablo 2. de görüldüğü üzere görüşülen öğretmenler 2 ve 4. maddelere “çok az” düzeyinde katılmaktadırlar. Beden eğitimi öğretmenleri “zümremdeki bütün öğretmenler hizmet içi eğitim etkinliklerine çağırıldığında ben de zorunlu olarak katılıyorum” görüşüne ve “amirlerim hizmet içi eğitim etkinliklerine katılmamı teşvik ediyorlar” görüşüne “hiç” ve “çok az” düzeyinde (% 50’nin üzerinde) katılmaktadırlar. Bu sonuçtan yola çıkarak, tüm beden eğitimi öğretmenlerinin aynı anda çağırıldıkları hizmet içi eğitim etkinliklerinin sayı olarak fazla düzenlenmediği söylenebilir. Ya da düzenlenen hizmet içi eğitim etkinliklerine herkesin katılması zorunlu tutulmuyor, isteyenin katılabileceği hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlenmektedir denilebilir. Diğer taraftan 4. madde için idarecilerin öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılmasını desteklemedikleri söylenebilir. İdarecilerin derslerin boş geçmesini istememesi bunda önemli bir etken olabilir.

3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarının; Süresi, Uygulama Yerinin Koşulları ve Eğitsel Donanımına İlişkin Görüşleri

Aşağıda beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarının; süresi, uygulama yerinin koşulları ve eğitsel donanımına ilişkin görüşleri Tablo 3’de verilmektedir.

Tablo 3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarının; Süresi, Uygulama Yerinin Koşulları ve Eğitsel Donanımına İlişkin Görüşleri

C)	N*	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		-	X	SS
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
13. Hizmet içi eğitim ortamlarındaki sağlık sorunları ile ilgili alınan önlemler yeterlidir.	132	13	9,8	41	31,1	64	48,5	14	10,6	-		2,59	,80	

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmet içi eğitim programlarının; süresine, uygulama yerinin koşullarına ve eğitsel donanımına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anketin C bölümünde 14 madde sunulmuştur. Söz konusu 14 maddenin 13'üne katılma düzeyi "kısmen" dir. Geriye kalan maddelerden birinde (13. madde) ise görüşülen öğretmenler "çok az" düzeyinde bir katılım göstermektedirler. Madde 13'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri "hizmet içi eğitim ortamlarındaki sağlık sorunları ile ilgili alınan önlemler yeterlidir" görüşüne "hiç" ve "çok az" düzeyinde (%40'ın üzerinde) katılmaktadırlar. Bu sonuçla, sağlık konusunda çok hassas davranan beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ortamlarında doktor, hemşire ve sağlık ile ilgili ciddi yetersizlikler olduğunu düşündükleri söylenebilir.

4. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programlarında Görev Alan Öğreticilerin; Alan ve Yetişkin Eğitimi Bakımından Yeterlilikleri

Aşağıda beden eğitimi öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitim programlarında görev alan öğreticilerin; alan ve yetişkin eğitimi bakımından yeterlilikleri ilişkin görüşleri Tablo 4'de verilmektedir.

Tablo 4. Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programlarında Görev Alan Öğreticilerin Alan ve Yetişkin Eğitimi Yeterlilikleri

D)	N*	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		-	X	SS
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
8. Eğitim görevlileri katılımcılara saygılı davranmaktadırlar.	134	1	0,7	10	7,5	39	29,3	66	49,6	17	12,8	3,66	,82	

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerine yönelik hizmet içi eğitim programlarında görev alan öğreticilerin alan yeterlilikleri ve yetişkin eğitimi yeterliliklerine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anketin D bölümünde 9 madde sunulmuştur. Söz konusu 9 maddeden 8'ine öğretmenler "kısmen" düzeyinde katılmaktadırlar. Geriye kalan bir maddede (8. madde) ise "oldukça" düzeyinde katılım göstermektedirler.

Madde 8'de görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri "eğitim görevlileri katılımcılara saygılı davranmaktadırlar" görüşüne "oldukça" ve "çok" düzeyinde (%60'ın üzerinde) katılmaktadırlar. Bu sonuç, öğretici-öğreten ilişkilerinde olması gereken uygunluğun bulunduğunu göstermektedir.

5. Hizmet İçi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi

Aşağıda beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarının değerlendirilmesine ilişkin görüşleri Tablo 5’de verilmektedir.

Tablo 5. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

E)	N*	Hiç		Çok az		Kısmen		Oldukça		Çok		\bar{X}	SS
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1. Hizmet içi eğitim etkinliklerinin bitiminde başarıyı ölçmek için ciddi bir sınav yapılmalıdır.	180	15	6,8	27	15,3	61	34,1	45	25,6	32	18,2	3,32	1,14
2. Hizmet içi eğitim programlarının işlenişyle ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.	140	15	10,7	38	27,1	46	32,9	33	23,6	8	5,7	2,86	1,07
3. Hizmet içi eğitim ortamının fiziki şartları ile ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.	141	23	16,3	40	28,4	43	30,5	29	20,6	6	4,3	2,68	1,10
4. Hizmet içi eğitim etkinliklerinin bitiminde programın içeriğiyle ilgili görüşlerimiz alınmaktadır.	141	14	9,9	39	27,7	48	34	30	21,3	10	7,1	2,87	1,07
5. Hizmet içi eğitim programları katılımcıların görüşleri dikkate alınarak sürekli geliştirilmektedir.	140	17	12,1	40	28,6	49	35	26	18,6	8	5,7	2,77	1,06

Beden eğitimi öğretmenlerinin katıldıkları hizmet içi eğitim programlarının değerlendirilmesine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla anketin E bölümünde 4’ü olumlu 1’i olumsuz olarak 5 madde sunulmaktadır. Söz konusu 5 maddeye beden eğitimi öğretmenleri “kısmen” düzeyinde (ortalama %30’un üzerinde) katılmaktadırlar. Bu bölümdeki 5 maddeye katılım düzeyinin “kısmen” olması, hizmet içi eğitim etkinlikleri sırasında ve sonrasında programın işleyişi ile ilgili katılımcıların görüşleri alınarak hizmet içi eğitim etkinliklerinin sürekli geliştirilebilmesi için yapılması gerekli değerlendirmelerin uygulanması ile ilgili köklü, ilkesel düzeyde yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir.

6.a. Tercih Edilen Hizmet İçi Eğitimin Biçimi

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin ihtiyaç duydukları hizmet içi eğitimi hangi yolla almak istediklerine ilişkin anketin F bölümündeki açık uçlu soruya verdikleri cevaplar tablo 6-a'da görülmektedir.

Tablo 6-a. İhtiyaç Duyulan Hizmet İçi Eğitimin Biçimi

	Frekans	yüzde
Kurs	78	47,0
İnternet	47	28,3
Seminer	24	14,5
Mesleki konferans	17	10,2
Toplam	166	100,0

Tablo 6-a' da görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenleri değişik biçimlerde hizmet içi eğitim yapılmasını uygun bulmaktadırlar. En çok tercih edilenler kurs ve İnternet yoluyla yapılan eğitimlerdir. Öğretmenlerin %47'si kurs'u tercih etmektedirler. Hizmet içi eğitimi neden kurs yoluyla almak istediklerine ilişkin yanıtlara bakıldığında; öğretmenlerin birebir, anlatım ve uygulamalı öğretimin faydalı olduğuna inandığı için, kurslarda daha kolay iletişim kurabildiği kanısında olduğu için kursları tercih ettikleri görülmektedir. Daha planlı ve düzenli, daha uzun süreli ve aktif, planlı, programlı ve nitelikli olmasından dolayı da kurs türü eğitim tercih edilmektedir. Aynı gurup içinde yer alan bir kısım beden eğitimi öğretmeni de ekip ruhunu sağladığı için, daha kalıcı olduğu, motivasyonun daha yüksek olması, verim aldığı, bilgilerin yeniden gözden geçirilmesi ve eksiklerin giderildiği için kurs türü eğitimi yeğlemektedir. Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, bu soruyu yanıtlayan öğretmenlerden %28,3'ü ihtiyaç hissettikleri hizmet içi eğitim etkinliğini "İnternet" yoluyla almak istemektedirler. Eğitimi bu yolla almanın dikkat çeken nedeni, öğretmenlerin eşlerinin bazı ailevi nedenlerden dolayı izin vermemeleri olarak özetlenebilir. Nitekim bilişim teknolojilerindeki gelişme, birçok öğrenme alanının İnternet üzerinden verilmesini sağlamaktadır. İnternet temelli eğitim, teknolojinin avantajlarını kullanarak yapılan uzaktan eğitimin çağdaş şeklidir. Yaşamımızın eğitim talebinin gittikçe artması, eğitimin amaç ve niteliğinin değişmesini de zorunlu kılmaktadır (Erturgut, 2008).

6.b. Tercih Edilen Hizmet İçi Eğitim Zamanı

Aşağıda beden eğitimi öğretmenlerinin, hizmet içi eğitim etkinliklerinin düzenlenme zamanı açısından kendileri için en uygun olduğu dönemlere ilişkin görüşleri Tablo 6.b'de verilmektedir.

Tablo 6.b. Hizmet içi Eğitim Etkinliklerinin Düzenlenme Zamanı Açısından En Uygun Dönemler

	Frekans	yüzde
Haziran ve Eylül dönemleri	116	63,3
Yaz tatili	24	13,0
Sömestr tatili	20	9,8
Ders dönemi hafta sonları	10	6,0
Ders dönemi hafta içleri	14	7,6
Toplam	184	100,0

Çalışmaya katılan ve bu maddeye yanıt veren beden eğitimi öğretmenlerinin %63'ü hizmet içi eğitim etkinlikleri için en uygun dönemin Haziran ve Eylül seminer dönemleri olduğunu ifade etmektedirler. Öğretmenlerin en çok bu dönemi seçmelerinin nedeni, kendilerinin ve idarecilerin derslerin boş geçmesini istememeleri olduğu söylenebilir.

7. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenmeye İhtiyaç Duydukları En Önemli Hizmet içi Eğitim Konuları

Aşağıda çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenmeye ihtiyaç duydukları en önemli hizmet içi eğitim konuları Tablo 7'de verilmektedir.

Tablo 7. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenmeye İhtiyaç Duydukları En Önemli Hizmet içi Eğitim Konuları

Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenmeye ihtiyaç duydukları en önemli hizmet içi eğitim konuları	N
Bilgisayar –internet – teknolojinin dersimizde kullanımı	16
Çeşitli yeni gelişen spor branşlarıyla ilgili çalışmalar	15
Değişen kurallar ve yeni uygulamalar	13
Milli bayram ve törenler	13

Tablo 7 de görüldüğü gibi beden eğitimi öğretmenleri en çok bilgisayar ve internet kullanımı ve teknolojinin beden eğitimi dersinde işlevsel kullanımı ile ilgili konulara öncelikli olarak ihtiyaç duymaktadırlar. Anketin A bölümündeki 16. maddede de, beden eğitimi öğretmenlerinin yarısı (%49) bu konudaki rahatsızlıklarını dile getirmekte ve hizmet içi eğitim etkinliklerinde teknolojinin derslerinde nasıl kullanılması gerektiğinin hiç veya çok az verildiğini belirtmektedirler.

8. Hizmet içi Eğitimlerde Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları En Önemli Sorunlar

Aşağıda çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerinde karşılaştıkları en önemli sorunlar Tablo 8'de verilmektedir.

Tablo 8. Hizmet İçi Eğitimlerde Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları En Önemli Sorunlar

Hizmet İçi Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar	N
Mekan ve fiziki şartlar	25
Eğitim görevlilerinin yetersizliği	18
Sürenin kısa olması ve zamanı kötü kullanma	18

Tablo 8 de görüldüğü gibi bu maddeye yanıt veren beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunluğu, katıldıkları hizmet içi eğitim merkezlerini mekân olarak ve fiziki şartlar bakımından sorunlu olarak görmektedirler. Diğer önemli bir sorun olarak eğitim görevlilerinin yetersizliği, hizmet içi eğitim etkinliklerindeki sürenin kısıllığı, zamanı kötü kullanma ve hizmet içi eğitim etkinliğinin zamanlamasının kötü yapılması gösterilmektedir.

Sonuç

Beden eğitimi öğretmenlerinin kendileri için düzenlenen hizmet içi eğitim etkinliklerini değerlendirmeleri amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

“Planlı ve kısıtlı” bir süreç olarak hizmet içi eğitim programlarının beden eğitimi öğretmenlerinin gereksinimlerini ve beklentilerini karşılama düzeyi yetersizdir.

Hizmet içi eğitim etkinliklerinin bir yetişkin eğitimi olduğu ve yetişkin eğitimlerine katılmakta gönüllülüğün esas olduğu (Galbraith, 1990; Geray, 2006) düşünüldüğünde bu konu ile ilgili yetersizlikler olduğu görülmüştür.

Hizmet içi eğitim programlarının süresi, uygulama yerinin koşulları ve eğitsel donanımın uygunluğu ile ilgili yetersizlikler olduğu saptanmıştır.

Hizmet içi eğitim etkinliklerinde görev alan eğitim görevlilerinin rolünü başarıyla yerine getirmesi ile ilgili yetersizlikler olduğu görülmüştür.

Hizmet içi eğitim etkinlikleri sırasında ve sonrasında programın işleyişi ile ilgili katılımcıların görüşleri alınarak hizmet içi eğitim etkinliklerinin sürekli geliştirilebilmesi için yapılması gerekli değerlendirmelerin uygulanması ile ilgili yetersizlikler olduğu saptanmıştır.

Öğretmenlerin belirttiğine göre, internetle sürekli bilgilendirme ve gelişim vardır, zaman sınırı yoktur, eğitimin zamanlamasını kendi boş anlarına ve özel hayatına göre ayarlayabilmektedir, ders ve çalışma kayıplarını en aza indirebilmektedir, internet her an ulaşılabilir, aynı anda daha çok kişi faydalanabilmektedir ve erişim çok daha çabuktur. Bu nedenle Beden eğitimi öğretmenlerinin ihtiyaç duydukları hizmet içi eğitimi; “kurs” ve “internet” yoluyla almak istedikleri, hizmet içi eğitim için en çok tercih edilen zamanların “Haziran ve Eylül seminer” veya sınav dönemleri olduğu tespit edilmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin en çok ihtiyaç duyulan öğrenme alanının “bilgisayar ve internet” ile teknolojinin beden eğitimi dersinde kullanımını olduğu, sorun olarak en çok, hizmet içi eğitim merkezlerini mekân olarak ve fiziki şartlar bakımın-

dan ve eğitim görevlilerinin yetersizliği bakımından sorunlu olarak gördükleri ortaya çıkmıştır.

MEB tarafından Miser'in (2006) koordinatörlüğünde yapılan bir çalışma buradaki sonuçları destekler görünmektedir. Bu çalışmaya göre öğretmenlerin hizmet içi eğitim gereksinimlerinin yeterince karşılanamamakta, katılım oranında cinsiyetler arası belirgin farklılıklar olduğu, ihtiyaç saptama çalışmalarının sürekliliğinin olmadığı, hizmet içi eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesinin ve geri bildirimini yeterince yapılmadığı ortaya konmaktadır.

Öneriler

1-Hizmet içi eğitim etkinlikleri planlanmadan önce öğretmenlerin görüşlerinin alınması, ihtiyaç analizi yapılması ve etkinliklerin içeriğinin buna göre düzenlenmesi sağlanmalıdır.

2-Öğretmenlerin güvenini sağlamak için hizmet içi eğitim etkinliklerine kabul edilme ölçütleri şeffaf ve objektif olmalıdır.

3-Amirlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılmaları konusunda öğretmenleri teşvik etmeleri için hizmet içi eğitim etkinlikleri okullarda dersleri aksatmayacak şekilde düzenlenmelidir.

4-Hizmet içi eğitim ortamları yetişkinlerin görme, işitme, rahat oturma ve iklim değişikliğine olan hassasiyetleri (Knowles, 1996) dikkate alınarak düzenlenmelidir.

5-Hizmet içi eğitim programlarında görev alan eğitim görevlileri öğrenme konusuna olan hâkimiyetleri ve eğitsel donanımı etkin kullanabilme yeterliliklerine göre titizlikle seçilmelidir.

6-Öğretmenlerin hizmet içi eğitim programının işlenişi, fiziki şartlar ve etkinliğin bitiminde programın içeriğiyle ilgili görüşleri alınarak hizmet içi eğitim programları sürekli olarak geliştirilmelidir.

7-Uygulama gerektirmeyen konularla ilgili hizmet içi eğitim etkinlikleri İnternet temelli olarak, öğretmenlerin yerleşim yerlerini terk etmeden alması sağlanmalıdır.

8-Yenilenmiş olan ilköğretim Beden Eğitimi Dersi (1-8. sınıflar) Öğretim Programının uygulanmasında beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar hizmet içi eğitim programlarına temel oluşturmak üzere araştırılmalıdır.

Kaynakça

- AVŞAR, Pervin. (2006), **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarını Değerlendirmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- BAĞCI, Necati; ŞİMŞEK, Selma.; (2000). Milli Eğitim Personeline Yönelik Hizmet içi Eğitim Faaliyetlerine Genel bir Bakış. **Milli Eğitim Dergisi** sayı, 146, 9-12.
- BİLGE, Nalân. (1989). **Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi**. Ankara: Kültür Eserleri Dizisi:137
- CORDAN, Bener. (1998). “Cumhuriyet Döneminde Hizmet içi Eğitim, sorunları ve hizmet içi eğitimin özlük haklarına yansıtılması” konulu panel konuşması. Ankara:MEB.
- DEMİRHAN, Gıyasettin. (2002). Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak. **Çağdaş Eğitim Dergisi**, 288. s.12.
- ERTURGUT, Ramazan. (2008), İnternet Temelli Uzaktan Eğitimin Örgütsel, Sosyal, Pedagojik ve Teknolojik Bileşenleri. **Bilişim Teknolojileri Dergisi**, Cilt: 1, Sayı: 2, Mayıs 2008
- GALBRAİTH, Michael. W: Editör (1990), **Adult Learning Methods**, Foreword by Malcolm S. Knowles. Krieger Publishing Company, Malabar Florida
- GERAY, Cevat. (2002), **Halk Eğitimi**. 3. Bası İmaj Yayıncılık. Ankara
- KARAKÜÇÜK, Suat. (1989). **Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitimi**. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayın No:146. s.39
- KNOWLES, Malcolm. (1996), **Yetişkin öğrenenler**. (Çev. S. Ayhan) Ankara Üniversitesi Basımevi.
- MEB, (2007). **Beden Eğitimi Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu**, Devlet Kitapları Müdürlüğü, Ankara
- MEB (2006), Koordinatör: MİSER, Rifat. **Milli Eğitim Bakanlığında Yürütülen Hizmetiçi Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi**, EARGED, Ankara, s. 89
- YONCALIK, Oğuzhan. (2004) “Milli Eğitimde bir kültür aktarımı alanı olarak Halk oyunları(halk dansları) ve Beden Eğitimi Öğretmenliği” **Milli Eğitim Dergisi**, sayı 164, Güz 2004

PHYSICAL EDUCATION TEACHER'S EVALUATION OF IN-SERVICE TRAINING PROGRAMME

Pervin AVŞAR*

Abstract

The aim of this study is to examine the opinions of physical education teachers from both state and private elementary and high schools on the their own in-service training programmes. 1100 pyhsical education teachers in Ankara were selected for this study. 77 women and 110 men were included. The developed questionnaire including two parts are applied to the participants. Descriptive statistics was used for the data analysis. Analysis were performed by SPSS software. Findings, obtaines during research, are as follows: There is an insufficiency in terms of providing the willing participation to the in-service training programmes. There is a fundamental and principal insufficiency about the timing, conditions of the place and educational materials of the in-service training programmes. There are some problems about the trainers' proficiency of teaching the subjects and adult education. There is a insufficiency related to evaluation of programme and success in in-service trainings in which physical education teachers participate. As a result there seems to be an insufficient level of in-service training activities for meeting the needs and expectations of physical education teachers.

Key Words: Physical education, teacher, in-service education, examine

* Ayrancı Anatolian High School Physical Education Teacher